

Cem û Cemat

Gelê waxto, ke ez cem û cemat ra, rewşan û îdîyan ra, veyve û govendan ra, şîn û şahîyanê welatî ra durî kewta. Çito ke merdim têşaniye dest bikewkerîyo we, ez kî henî bîya têşanê bera (adet) û kulturê şarê xo yê bindestî. Ê kewtê re mi vîrî, fênda bijika binadirî.

Merdim, her çiqas ke îta Ewrûpa de tayê çîyan yad bikero kî, tamê cemanê welatî çîyêde bîn o. Heyanî ewro, Ewrûpa de nesîb nêbî, ke ez cemêde amade bibî. No firsend, bi destê Cematê Dêrsimî yê Berlînî, 19. Gucige 2000 de, kewte re mi dest. Ez peyco henî terewîya (fikirîya), ke nê cemî binûsnî. Seba ke heyanî nika nêûsîyê û têvter bîyê vîndî. Heq (Homa) pîrê Sêydalî ra razî bo. O, mi rê bareyê nîyaz-dua û degêrayena cemî de bî yarmetkar, ke no nûs bêro huzbar. Dewrêş Îsmail û Dewrêş Doxanî, seba yarmetkarîya deşan ra weşûwar bê.

Na cem de, tayê çîyî bi mi zêdê ya kî vûrîyaye ameyî. Henî êno re mi vîrî, ke cemanê verênan de xoşebere (sohbet) û şîretî gumra bîyî. Bi kirmancî (zazakî) venga heqî, êr-ewlîyanê ma dîyêne. Deyş û nîyazî bi kirmancî amêne wendene û vatene. Cemanê ewroyan de, ziwane (zon) cemî yo kirmancî bîyo tirkî. Waştena Cematê Dêrsimî ser, her çiqas pîrê Sêydalî cat kerd, ke nê cemî bi kirmancî bigêro de kî, re ser nêkewt. Ancî kî, na yewe seba vereroje gamêde hêca ya. Ganî, naye ra tepîya kar û gureyê pîr û rayberanê ma, bi ziwane kirmancîyî cemdegirewtene û duadayene bo. Şarê ma kî, êndî fênda şaranê bînan, nega û duayan ziwane xo de bikero.

Çîyên ke mi cem de qeydê teyîbî kerdê, ya kî uca vînitê, wazena ke înan bêkêmîye pêşkêşê şima wendoxan bikerî. No nûs reya verî, edi kovara Vateyî (hûmar 11) de neşir bî. Mi seba kêyepelan newe ra redekte kerd. -ÇK

CEM

Pîr, hona ke kes hîyata cemî de çîn o, diwês (desûdi) xizmetkaranê cemî dîyar keno û seba her xizmetkarê, xizmetêde cemî dano ci. Tayê ceman de kî, no hûmarê xizmetkaran hîrê yo. Peyco pîrê Sêydalî ra pêhesîna ke „Xêca pîrî, kes nêşîkîno cem degêro. Pîr, Hz. Wuşên, rayber kî Axir Cebraîl o.“ Keso ke şono cem, kêberê cemî de hetê xizmetkarêde cemî ra pergîn beno. Rayberîya pawitoxî (gözcü) de merdim kuwno hîyata cemî. Hîyate de, nat-dot cinî û camêrdan, azeb û xortan têmîyan de, qor bi qor cayê xo girewto. Sereyê cinîyan bi çît û pûşîyan tême naye yo. Heto rašto serên de pîr, çepê pîrî de kî rayber doşegan ser ro ronîşte yê. Înan ra tayê cêr kî, di sazçîyî (zakîr) ronîşte yê. Merdim teba nîyazê xo, vejîno re huzbarê pîrî. Pîlê xo hetê raştî de, kesên bîn kî çepê eyî de, seba gulbagê nîyazî, bêçîka pîle ya linga raşte nanê re bêçîka pîle ya linga çepe ser. Çarmîna bêçikanê destê çepî, kenê bi zereyê lepa destê raştî û tayê benê bul (kuz), cemat beno bêveng. Pîr ke rewşa gulbangirewtene de kêmîye bivîno, înan keno sereraşt û hona dua cêrêne dano ci. Dua ra tepîya, merdimî temeneyê (sijde) herdî benê û hîrê reyî teba vatena ”Ya Heq, ya Mehemed, ya Elî!“ yî keleyê xo re herdî birnenê. Aye ra tepîya -keso ke biwazo- destê pîrî lew keno, peyser şono û cem de cayê xo gêno. Nîyazcî, nîyazî beno, keno mîyanê nîyazan.

Dua gulbangê nîyazî ⁽¹⁾

Hala hala, hala hala!
Nêtê cemê heqîye ra
Nêtê hezretê Xizirî ra
Nîyazê şima nûr bo !

¹ Qalibêde na dua çîn o. Her pîr şîkîno tayena derg, ya kî kilm bikero.

Qudret de hon bo ! (2)
Cenet de taham bo ! (3)
Qeda û qûsîrî rê çeper bo !
Nê yê ke wenê, cirê helal bo !
Nê yê ke danê, cirê delîl bo !
Xizir şima na raye ra mekero!
Xêre ser newe ra nesîb bikero
Qede-qelxanê verê qeda û qûsîrî bo!
Loqmeyê şima lêweyê Xizirî de qebûl bo!
Dergahê Heqî de binûsîyo!
Raştîyê rê hû, mûmîn rê ya Elî!

Pîr, tîya de dest keno bi mujulîye û vano: „Vero ke bêrîme cem, sodir nêt kenîme. Awe kenîme xo ro, kesanê çêyi ra (nêweş...û êb. -ÇK) rizalixîye cênîme. Jubînî de hast ênîme cemê heqîye. Her kesî nêt kerdo, nîyazê xo poto û bi o nêt ra amo cemê heqîye. Juyo ke jubînî de hast mebo, naca raya Heq-Mehemed-Olî ya, gunî (ganî) her kes jubînî ra rajî bo. Gunî her kes na cem de jubînî ra hast bo. Kam ke na çêber ra kewt zere, zê (fênda) wa û birawûn o. Bi no nêto rind ra, êno cem. Cemê heqîye de, kîn-kîbîr nêbeno. Merdim ke amê cem, gunî zereyê xo pak kero, henî bêro...”

Na mabeyn de, sazçîyî bi kirmanckî û tirkî deyšan vanê. Eke nîyaz bêro, bîhne danê ci, gulbangî ra dime, ancî dest kenê ci, deyšan vanê.

Dewrêş Doxanî bi kirmanckî (zazakî) na deyšê vate:

Toximê ma emser dayê genim bo, wî dayê
Her kes motor beno ê ma gawû bo, wî dayê
Dayê nîyaz bide ke bexê to bero, wî dayê
Wî dayê roješîya yê, wî dayê roješîya yê

Vanê roj vejîyo rojê amnanî yo, wî dayê
Waxtê çayir û hegawû çînîten o. wî dayê
Ê ma reşber çîn o, zorlix vînenno, wî dayê
Dayê nîyaz bide ke bexê to bero, wî dayê
Wî dayê roješîya yê, wî dayê roješîya yê

Memleketê mi persena zaf berz o, wî dayê
Heroj vare varena bi kul û derd o, wî dayê
Dayê ti kokim a, vare kam berzo, wî dayê
Dayê nîyaz bide ke bexê to bero, wî dayê
Wî dayê roješîya yê, wî dayê roješîya yê

Sazçî Dewrêş Îsmailî na mabeyn de bi kirmanckî na deyšê vate:

Roj vejîya koyê ma ser ro
Ez cêra nê Heqê ma ver ro
Memleketê ma, ma bero
Dewê dewê dewê dewa ma
Sarî qesê xo henî vatê re ma
Îştrî kot zereyê piskanê ma

² Hon, parçeyê çiyêde tewr hurdi.

³ Tamet.

Dayê dayê dayê dakila mi
Sarî girmika xo da sarê mi
Hêşre kote zereyê çimanê mi

Welat koto ra mi vîrî
Ra û dirbê xo kotê durî
Polîsê çeçelî nêverda sêrî-bêrî
Dewê dewê dewê dewa ma
Sarî qesê xo henî vatê re ma
Îştrî kot zereyê piskanê ma
Dayê dayê dayê dakila mi
Sarî girmika xo da sarê mi
Hêşre kote zereyê çimanê mi

Vanê Dewrês Îsmâil nêwes o
Hewsê kalikê mi, ma rê bes o
Awa xo derman a, henî wes o
Dewê dewê dewê dewa ma
Sarî qesê xo henî vatê re ma
Îştrî kot zereyê piskanê ma
Dayê dayê dayê dakila mi
Sarî girmika xo da sarê mi
Hêşre kote zereyê çimanê mi

Êndî ke kes nîyamê cemat, pîr ke bizano, o bi xo, eke mezano bi îşaretê eyî, sazçîyî bi deyša desûdi (diwês) xizmetkaranê cemî; rayberî (rehber), pawitoxî (gözcü), çeraxçîyî (delilcî), sazçîyî (zakîr), gezikçîyî (süpürgecî), awdayoxî (sakacî) qûrbancîyî, nîyazçîyî, peyîkcîyî (xebercî), dergewanî (kapici), semacîyî (perwanecîyî) û postalcîyî (îznîkcî) bi dore teba kar û gureyê înan, cematî rê danê naskerdene. Nameyê kamcî xizmetkarê cemî, ke deyšê de vêrd ra, o şono bi huzbarê pîrî, dare de vindeno.

Sazçîyan na deyša desûdi xizmetkaran vate:⁽⁴⁾

Heqî ra hîdayet bî
Pîrê mi to rê dîyar bo
Amê ma rê nameya Şahî
Murşîdê mi rê xebere bo

Heqî awir do bi qulê xo ⁽⁵⁾
Bîyo gêrok mordem gêreno
Keso bêbext cem xerepnen
Pawitoxê ma rê xebere bo

Tayê wanenê tayê nûsnenê
Benî viraşt bi çar elemano
Gumra talibî raye ra vejîne
Rayberê mi rê xebere bo

Baxê xo wazeno bilbil seyda
Heq raştî tayê to wazeno

⁴ Sazçîyan na deyšê bi tirkî vate. Mi kî çarnê re kirmanckî. -ÇK.

⁵ Nezar

Çeraxe nêvêşena ron wazena
Wa çeraxcî rê xebere bo

Zikrê sazçiyî saz o
Heqî rê wanîno nîyaz o
Nefeso wende duwaz o
Wa sazçî rê xebere bo

Cem de benê bira û wayî
Ê yê, guruh û Nacîyî
Cemê Qirxleran de gezikcî
Wa gezikcî rê xebere bo

Ta rew ra vato belî
Raya Mehemed -Elî
Pir şona ver bi Wusênî
Wa awdayoxî rê xebere bo

Bê ma şîme îrfanî
Tewaf kerîme erkanî
Tekbîr bidîme qûrbanî
Wa qûrbancî rê xebere bo

Kesên elheqê zerepakî
Loqmeyo xag nêcunê didanî
Xizmet a, cirê karê loqmeyî
Wa nîyazcî rê xebere bo

Keso aşiq pir şimeno
Mobetî ra gulan weçînenno
Meyman cemî goş dano
Wa pêyîkcî rê xebere bo

Na raye xasa xasan a
Darîya we jenga zerîya
Pir ke bide tasa engûra
Wa awdestcî rê xebere bo

Şîyayoxê na raye hecî yo
Mûmîn Heqî rê duacî yo
Kilîdê cemî dergehwan o
Wa dergehwanî rê xebere bo

Ama pîrî, ez Şah Hatay a
Mi raya heqî ramite ama
Amê dare têvterê dosta
Wa postalcî rê xebere bo

Ama qonax, ez Şah Senem a
Qirxleran de semayê şîya
Destî gire dayî, dare ra vindeta
Wa semacî rê xebere bo

Deyşe ra tepîya, pîrî na dua cêrêne dê bi desûdi xizmetkaranê cemî:

„Hala hala! Hala hala! Demê ma xêr bo, xêr bêro, xêrên ma fet bê, şerên ma def bê. (cemat hala hala! vano)

Munkurî mat bê, munafiqî berbat bê, mûmînî şa bê! (cemat, hala hala! vano)

Xizmet-azeta şima qebûl bo, miradê şima bibo. Nur-cemalê şima elheqanê cemî eşq bo. (cemat, hala hala! vano)

Heq, teba desûheştazar alemî û têtterê mûmînan, ma gulbangê Elî-Mehemedî ra marûm mekero! (cemat, hala hala! vano)

Heq ma dîdarê ehlibeytî ra, qenterê hezretê Hesên-Wusênî ra mevisno, ma tabîyê înan kero! (cemat, hala hala! vano)

Xizmeta Mehemedu-l-Mistefayî, Alîyu-l-Murtezayî, Cebraîl er Mistefayî, pawitox er Mistefayî, Gulam Qemberîyî, çeraxa Cabîrî û Ensarî Selmanê Farisîyî û Mahmûd el-Ensarîyê qûrbancîyî, semacîya Ebûzer Fatma û Wusên Huznî yê postalçîyî ma ser ro hazir û nazir bo! (cemat, hala hala! vano)

Zon ma ra, hîmet şima elheqan ra bo. Nûrê pêxambêrî, keremê Elî, gulbangê demê Mehemed -Elî, bi hîmetê elheq Pîr Keremî, Hacî Bektaşê Welî, bi hîmetê pîrê mi Seyîd Alî Sultanî, raştîya demê elheqan rê hû!“ (cemat, hala hala! vano) ⁽⁶⁾

Duaye ra tepîya, xizmetkarî temeneyê herdî benê û têt “Ya Heq, ya Mehemed, ya Elî!“ vanê, keleyê xo re herdî birnenê. Her kes peyser şono bi xizmet-azeta xo ser.

Cem de Dare

Tîya de wazena, ke bareyê awayê *dare* de ca bidî vatena Pîr Sêydalîyî:

„Dare, huzbarê Heqî de, payravindeten a, û çar tore ya:

1. Dara Mansûrî: Bi naye Mansûr yad kerîno. Seba ke Mansûrî raya Heqî de, sareyê xo do, darde bîyo. Dara Mansûrî de, merdim tîk vindeno. Destê xo yê raştî nano re qelbê xo ser, destê çepî kî kaleke de, serbest roverdaye yo.

2. Dara Fazlî: Bi naye Fazlî yad kerîno. Seba ke kafiran ver ra şur çikê vêreyê Fazlî kerdo, eyî destê xo yo raşt, ver ra no re birîna xo ser, bîyo bul. Na dare de, desto çep kî, kaleke de serbest roverdaye yo.

3. Dara Nesîmî: Bi naye Nesîmî yad kerîno. Seba ke kafiran Nesîmî ardo re zanîyan ser, bi na rewşe o çerme kerdo. Merdim, naye de êno her di zanîyan ser, her di destanê xo nano re zanîyanê xo ser.

4. Dara Fatma: Bi naye Hz. Wusên yad kerîno. Hesên û Wuşên lêweyê kalikê xo Mehemedî de benê. Mehemed înan ra awe wazeno. Her diyî kî, cat kenê ke awe biyarê. Na hêne de linga Wusênî ya çepe verdîna re cayê, bêçika linga pîle ra gonî şona. Wusên, seba ke kalikê xo mevîno, bi bêçika linga raşte, a bêçika xo têmeveno. Ana Fatma, na bêçike pîşena têra. Merdim ke vaşt ra dare, gunî bêçika linga çepe bi bêçika linga raşte bitêmno.“

Pîrî ke „Edeb û erkan, mûmîn rê nîşan“ vat, cemat êno re zanîyan ser. Pîrî, hîrê reyî „Heredîşî wa bivejîyê re dîwanê heqîye û bêrê re zon. vat. Aye ra tepîya dest kerd ci, û: „Na dare, nesîbê her kesî nêbena. Qul bê xeta û guna nêbeno. Kam ke bi xeta û guna xo pêhesîya, gunî ravazo dare.

Zeregirewrtene û werêamayene rizalixîye cêna. Naca cematê heqîye yo, kîn û kîbîr çîn o. Heredişî vazenê ra dara Mehemed -Olî, jubînî ra benê rajî. Qul bê guna û bê xeta nêbeno. Bê guna û bê xeta, ju Heq o.“ vat.

⁶ Pîrî, na dua bi tirkî wende. Mî kî çarnê re kirmanckî. ÇK.

Na vatena pîrî ra tepîya, misletê cemî, ganî her kes keleyê xo re hermeyê kesê kîştâ xo bibirno, ke zereweşîya xo dîyar bikero. Keso ke keleyê xo re hermeyê merdimê kaleka xo mebirno, êno a vate, ke o merdim o cemat de kesê ya kî kesan ra zeredêj û herediş o. Ganî o bi xo bêro huzbarê pîrî, xo û eyî kesê heredişî name bikero. Pîr naye ser, ê kesan vazneno re dare. Gorê bera (adet) şîretan dano heredişan û „Şima gunî jubîn ra rajî û weş bê, ke Heq şima ef bikero.“ vano. Qij êno destê pîlî, pîl kî şono çimanê qijî, bi zere û can ra jubînî de ênê werê. Aye ra tepîya, cayê xo de temeneyê herdî benê, keleyê xo re cibirnenê, şonê cayanê xo.

Heredişî ke cem de nêameyî werê, ganî cem biteriknê. Cem de ke keso herediş nêmend, êno a vate ke cemat yewbînî ra zereweş o. Naye ser ro, pîrî vat: „Şima pêro jubînî ra rajî yê, Heq kî sima ra rajî bo. Hesên, Wuşên, Ana Fatma Zuhra sima ra rajî bo. Xirabîye werte ra wedarîyo. Heq serdînîye medo, xêrê xo bido!“

Na cem de, çend merdimî vaşti re dare. Îbrayîm kî vejîya re huzbarê pîrî, dare de vindet û vat: „Pîro, qet kes raya xo nêrameno. Zonê xo qese nêkeno û re ci wayîr nêvejîno.“ û bi naye pîrî de gereyê cematî kerd. Pîrî kî vat: „No talib naye vano. Gunî raya xo rê, zonê xo rê wayîrîye bikerîme. Ma ne kesî ra corêrî, ne kî cêrêrî yîme.“

Verê destpêkerdena cemî, sazê Dewrêş Doxanî dest eşt re sazê xo, bi kirmanckî na deyšê vate:

Koyê Baxire çiqas mij û dûman o (⁷)
Nêzo çixirê xo ma ra nêvano
Wisar amo Dêrsim, Muzir naleno
Dêrsim Dêrsim welatê mi Dêrsim

Kemerê Duzginî ase û berz o
Cira vaje Duzgin xeyme reyê xo ser ro berzo
Nîfaq koto Dêrsim, bêro meverdo
Dêrsim Dêrsim welatê mi Dêrsim

Vanê va êno vayê wisarî yo
Vayê asma Gulane û Nisane yo
Bijze sazê xo, xo kowû sano
Dêrsim Dêrsim welatê mi Dêrsim

Na deyšê ra tepîya gezikcî amê werte rût de, dua xo girewte, şî.

Pîrî vat: „Edeb-erkan, mûmîn rê nişan. Aşiqî rê çeraxe, mûmîn rê nişan.“ Mûmîn rê nişan, êno vateya jubînî ra zereweşîye. Çeraxcî, desûdi mûmên ke sênîye de kerde rêz, ano huzbarê pîrî. Uca, înan yew bi yew (ju bi ju) „Na raya Hezretê Elî de“ ya kî vano „Alahume salî ala seyyîdîna Elî...“ û desûdi mûman bi na silawate fîno re ci, beno cayêde mûnasib de nano ro. Heyanî ke cem biqedîyo, kar û barê çeraxcîyî baldayîşê xoranêşîyena mûman o.

Tîya de gezikcî amê werte rût de, dua xo girewte, şî.

Post (⁸)

⁷ Koyê Baxire, mabeynê Pilemûrîye û Têrcanî de koyêde namedar o.

⁸ Şinasî Koç, bi nameyê pirtukê xo yê ”Alah Insanlardan Ne İstiyor? (r. 113 -114) de bareyê *postî* de nînan nûsneno (ez tîya kilmîya eyî dana - ÇK):

«Cebraîl, Mikail, İsrailî û Ezrailî benê mêymanê Hezretê İbrahîmî û vanê „Ey İbrahîm, to ra vosn (beran) qûrbane wazenîme.“

Çilêyî ke fîştî re ci, xizmetkarî post ard. Pîrî bi vengêde berz vat „Raya ma de post esto. Post miqamê Pîrî û Hz. Wuşênî yo.“ Xizmetkarî, hîrê reyî keleyê xo re postî birna û têy „Ya Heq, ya Elî, ya Mehemed“, vat û verê pîrî de na ro. Pîrî kî „Ya Heq, ya Elî, ya Mehemed“, vat û hîrê reyî postî ra keleyê xo birna, verê xo de na ro. Pîrî, aye ra tepîya bi kirmanckî na duaya cêrene dê bi xizmetkarê postî :

„Hala hala!
Miradê to bibo
Xizmeta to dergahê Mehemed -Eli de qebûl bo !
Raştîyê rê hû, mûmîn rê ya Elî!“

Na mabeyn de gezikcîyî werte gez kerd, dua xo girewte, şî.

Cem de pakîye (Awdest girewtene)

Hermetê û camêrdê, mîsînê awe, legane û xavlîye gênê, ênê huzbarê pîrî û „Ya Heq, ya Mehemed, ya Elî, şima ma na raye ra marûm mekerê!“ vanê.

Raverî camêrd bi vatena „Ya Heq“ de reyê „Ya Mehemed“ de reyê û „Ya Elî“ de kî reyê çilkê awe verdano re beçikanê destê hermete yê pîlan ser. Hermete bi xavlîye destanê xo kena zuya û nara kî, a bi na rewşe awe kena camêrdî dest. Naye ra tepîya hermete legane, camêrd kî xavlîye erzeno doşê xo ser, mîsîn gêno, pîrî de dest kenê ci û awe kenê pîr û rayberî dest. Merdimo ke bêawdest amo cem, ganî bi na rewşe awdset bigêro. Bi na rewşe, keso ke bê awdest amo cem, awdestê xo êno girewtene. Awdestî ra tepîya, xizmetkaran pîrî ra bi kirmanckî na dua girewte:

„Hala hala, hala hala! Xizmet û nega şima qebûl bo. Heq şima na raye ra durî mefîyo. Raştîyê rê hû, mûmîn rê ya Elî!“

Xizmetkarî dua ra tepîya sijdeyê herdî bîyî. Hîrê reyî teba vatişê „Ya Heq, ya Mehemed, ya Elî!“ yî keleyê xo re herd birna, şîyî.

Tîya de gezikcî ancî werte gez kerd, duaya xo girewte, şî.

Cem morkerdene

Awdestî ra tepîya, pîr cemî mor keno. Morkerdene ra tepîya, ganî kes ne bêro zere, ne kî şoro teber. Pîr, tîya de bi kirmanckî „Ma ra vajîno ke *şima naletî anê re ma*. Haşa! Ma naletî nîyame re qet kes û milletî. Ma naletî anîme re munkur û mewranî. Ma mûmîn rê rahmete, munkurî, merwanî û yezîdî rê naletî wazenîme.“ vat.

Pîr „Edeb û erkan“ vano. Cemat êno re zanîyan ser. Pîr, dest keno wendena tevhîda cêrene (⁹):

Îbrahîm vano „Keremê zereyî bikerê, ke sere bibimîme.“

Cebraîl vano „Heyan ke qûrbane mêero meydan, ma nênimê zere.“

Îbrahîm perseno, „Şima qûrbanêde senêne wazenê?“

Melekî vanê „Ma mêymanê Heq îme. Lajê to Îsaqî qûrban wazenîme.“

Îbrahîm wazeno ke lajê xo cirê sere bibirno. Cebraîl nêverdano, beno teber. Cebraîl xo şaneno ra û musneno re ci û „Silamê Heqî to rê esto. Hurêndîya lajê to de qûrbane rûşnê. Lajê xo bişane xatirê ma“ vanê. Ezraîl qûrbane sere birneno, postî dano Îsraîlî. O kî dano Mikailî. Mikail kî, postî verê Cebraîlî de nano ro û sijde beno. Cebraîl ke postî gêno, vengê êno û vano „Bi baldariye mi goş bide, ke çi vana, biheşne. Fekê xo hubir (murekeb), beçika xo qeleme ke, linga postîya pêyena raşte bike derg û 'Azemtu îleyke ya Elî' binûsne. Hona linga çepa peyêne bike derg û 'Ekremtu îleyke ya Elî' binûsne. Hona linga verêna raşte bike derg û 'Eslemtu îleyke ya Elî' binûsne. Hona linga çepa verêne bike derg û 'Emante îleyke ya Elî' binûsne. Sere ra heyan boçikê postî lijneyê biance û 'La îlahe ilahlah Mehemed resulelah, Elîyê veliyulah' binûsne.“

Cebraîl kî vano „La feta îla Elî la seyfe îla zilfeqar“ û postî ser ro nîşeno ro.“

⁹ Pîrê Sêydalî na tevhîde bî tirkî wende. Mî çarnê re kirmanckîyî. -ÇK.

„Seba tezekerdena nîkahê mûmînan, ferz o îlahî, ferz o îlahî. Sidiqî ra hes kenîme, Mehemed û Şahî. Bi desturê Elî, bi peymanê nîkahê çiraxê Desûdi Îmaman Sultan Hatayî. Heq laîlahe îlahlah, Mehemedden resûlûlah, Alîyê velîyulahî, ehlibeytê resûlalah!“

Pîr, hîrê reyî vano „Heq laîlahe îlahla, Mehemedden resululah, Alîyê velîyulahî, ehlibeytê resûlalah!“ û „Lewlake lewlake (¹⁰) rûşnê şanê Mehemedî rê, Hey Merwan zaf bîya têşanê gonîya ewladê Elî. Rojê sed hezar dolime naletî şêro canê to. Afernayiş a afernayiş, to ra şik û elam nêkena. To ra şikkeran de qet çîno îman. To rê rûşno o fermandê welîyîye. Hey madenê wîlayetan perda sirê mi Elî! Erkanê raya mûmînan pîrê mi Hecî Bektaşê Welî!“ vano.

Aye ra dime vano:

„Mehemed silayna çeyê xo eyî kesî
Rojêde sed merdim kerdêne serbest, seba ju merdimî
„Bibe!“ vat, bire dê banê herd-asmênî
Hey madenê wîlayetan, perda sirê mi, ya Elî!
Erkanê raya mûmînan, pîrê mi Hecî Bektaşê Welî

Zilfeqar eşt deryayê Necefî, gîrîya deryayê Necefî(¹¹)
Dêvan ke no veng heşna, remayî Koyê Qafî
Cananê ke na duaye heşnê, şimite awa kewserî
Hey madenê wîlayetan, perda sirê mi, ya Elî!
Erkanê raya mûmînan, pîrê mi Hecî Bektaşê Welî

Hesen na re zanîye xo ser, fek ra lew kerd Mehemedî
Amê bi coş, gula xo dê lewkerdiş Îmam Wusênî
Bike qebûl nîyazê mi, seba Zeynel Heqîyî
Hey madenê wîlayetan, perda sirê mi, ya Elî
Erkanê raya mûmînan, pîrê mi Hecî Bektaşê Welî

Mehemed Bakirî rê veng amê, Heqî ra ke hîdayet bî
Vilêşîye ro cemalo rind ke dî kemera Heyberî
Gazîyan comerdîye waşte, raya xo ke ramitê Caferî
Hey madenê wîlayetan, perda sîrrê mi, ya Elî!
Erkanê raya mûmînan, pîrê mi Hecî Bektaşê Welî

Hêş ke Heqî ra amê, pê qayil bo Musayê Kazimî
Qeza ke Heqî ra amê, pê razî bê mûmînî
Bi hengûre axû da Îmam Rizayî
Hey madenê wîlayetan, perda sirê mi, ya Elî!
Erkanê raya mûmînan, pîrê mi Hecî Bektaşê Welî

Mehemed Takî yo, banê terîqatî
Ayîneyê mûmînan o, Alîyê Nakî
Mûnafiqî rê dinya eyî, axrete dê mûmînî
Hey madenê wîlayetan, perda sirê mi, ya Elî!
Erkanê raya mûmînan, pîrê mi Hecî Bektaşê Welî

Hasan el-Asker o pîyê na Mehdî
„Vinde!“ vat, vindet kemero aleqnayî

¹⁰ Lew la ke: Eke ti nêbîyêne. Gorê hedîsî Heqî Hz. Mehemedî ra vato. „Lew la ke, lew la ke, lema xelexu-l-elfake“ yanê „Eke ti nêbîyêne, eke ti nêbîyêne, mi felekî (asmênî) nêafemêne.“

¹¹ Necef, dormarê şaristanê Kufe de cayê gora Hz. Eli yo.

Candayoxê herd û asmênî, erş û elayî
Hey madenê wîlayetan, perda sirê mi, ya Elî!
Erkanê raya mûmînan, pîrê mi Hecî Bektaşê Welî

Hey Şah Hatayî, pakke seraya zereyî, sultan mêro pira menîşo
Ti xo Heq bizane ke bedenê to adir de mevêşo
Sultanêde henênî ra hes bike ke meylê xo dinya de çîne bo
Hey madenê wîlayetan, perda sirê mi, ya Elî!
Erkanê raya mûmînan, pîrê mi Hecî Bektaşê Welî“(12)

„Ya Elî, ya Mehemed, mi şima ra hîmet girewt, kelayê viraşte, bi morê Mehemedî mor kerde. Cemat û na kela to rê rûşnê. Ti comerd a, ya Elî!“

Pîrî naye ra tepîya, dua cêrêne wende:

„Halah halah! Heqo ma qenterê ehlibeytî û Hz. Wuşênî ra mevisnê! (cemat “Hala hala!” vano)
Mûmînan na raye ra mahrûm mekerê!“ (cemat “Hala hala!” vano)
Zon ma ra, hîmet şima elheqan ra, pîrê mi Hacî Kurêşî û Hezretê Xizirî ra bo. Seyîd Mahmûdê Heyranî ra, elheqanê bînan ra bo. Nûrê pêxamberî, keremê Elî, gulbangê Mehemed -Elî, demê elheqan rê hû!
Ya Heq, ya Mehemed ya Elî!“

Sema

Na cem de, sema nêşîyî. Ez, cêr de na mîrackerdişe nûsnena.

Mirackerdiş

Cebraîl amê xebere dê
Heq Mehemed Mistefayî
Heq to wazeno mîrace
Silayîya Heqê pîlî

Ravê emanet na yo
Pîr û rayberî bigêrê
Tim raye de bimanê
Tariqê raya raşte de

Mehemed şî gureyî
To ra ezîzêrê çîno
Ravêrî destê to pêbigêrî
Heqî ferman da bi rayekerdîş

Cebraîlî ra dest girewt
Mehemedî ra piştî girewte
Di zereyî kerdî ju
Şana bi raya dergahî

Xo resna bi çêberê dergahî
Vînit ke şêrê ramerdaye yo
Şêrî galim ard re eyî ser

¹² Pîrî na dua bi tirkî wende, mi çarnê re kirmanckî. -ÇK.

Amê sareyî ser de çiyêde xirab

Heqî ra vengê amê
Vat "Meterso ezîzê mi"
Morî berze fek
Şêr wazeno nîşangeh

Mor eşt fekê eyî
Şêr tebetîya
Raye dê bi Mehemedî
Şêr şî cawo talde

Şî Heq tewaf kerd
Vengî na vate:
„Çi şîrîn û yeman bîyo
Ma rê xêlê lome kerd“

Vînit dewrêşêde hêjar
Tafte waşt ke roqilotno
Eke lajê apê mi Elî bîyêne
Xover dêne na lomeyî rê

Eyî sirê dewlata mi
Şêr tabîyê to yo
Şêmîga to ra gîredaye yo
Qulbeyê xo qulbegahê to yo

Qudret ra destê amê
Şit, saye, hemgîn ra gîrewtî
Mehemedî destê xo da
Kerd weş Heqê pîlî rê

Newayê hezar vate şewerîya
Di dostanê zerî ra
Juyîye yadîgar gîrewte
Mûmînê rîyê herdî rê

Mehemed vaşt ra pay
(Tîya de cemat vazeno ra)
Goş na re hometa xo ser
Hometa mi rê sûnet bo
O şahê Ewlîyayî

Xo Heqî ra gire da
Rîyê xo soyna herdî ra
(Tîya de cemat beno çewt)
Hengûra ke cenet de
Şah Hesên -Wusênî rê

Selman uca amade bî
Bûdelayî ke waşt
Libêde hengûre
Kerde qabê Selmanî

Bî çewt û sijde kerd
„Bimane weşîye sultanê mi“ vat
Tawo ke şî çê
Raye kewte re Qirxleran ⁽¹³⁾

Şî miqamê Qirxleran
Ronîşttoxî bîyî bêveng
Têvter sijde bîyî
Hezretê Emrûlahî rê

Mehemed ame re zar:
„Şima ra kamî vanê?“
Sir ra vengê ame:
„Ma ra Qirxleran vanê“
„Şima hîrisûnew ê
Çewresê şima çira aşîna“ ⁽¹⁴⁾

Çewrêsê ma ju, juyêde ma çewres
Çiyêde bîn niya estena ma
Nîşter ke juyê ro dîyo
Çewresî ra şona gonîya ma
Budelayê Selman kî
Bi eyî tamam a estena ma

Selman kewt zere
Qabê xo werte de na ro
Qûdret ra destê amê
Mor bêçika mi de dî
Çikot bîye hengûre
Kewt rewşêde çetine

Juyê kerd weş
Pêro heyran mendî
Mûmîn -muslimî bîyî rût û şilt
(Tîya de hirê hermetî kuwnê sema)
Pêro pîya kewtî sema
Qender bi Mehemedî vaşt ra
Qirxleran de sema

Dest eşt re kafa destî
Birese Mehemed Mistefa!
Înan vat „Sefa hey can!“
Pêroyîne sijde kerd
„Ravêrî ti, axrîye ti
Teber ti, zere ti
Ti raşt a, ya Elî!“
Şah Hatayî zana
Nê sirî ra dot
Heqî sirê xo nêbawerna

¹³ Çewresî

¹⁴ Serwaxt

Royê bêbawer û anisan (¹⁵)

Semacî tîya de sijde benê. Sazcî tiya de Dozde Îmame vano. Dozde Îmame ra tepîya, pîr dua cêrêne dano semacîyan:

„Bi nameyê Heqî (Bi îsmî Şa), hala hala!
Sema şima saf bo!
Guna şima ef bo!
Hîmetê semacî Ebûzer Gûfarî,
Fatma Bacî û Amrû Eyari şima ser ro bo.
Sema şima qeydê sema Qirxleran bo.
Heq zon ra neganê şima, zere ra miradanê şima bido.
Raştîyê rê hû! Mûmîn rê ya Elî!“(¹⁶)

Gezîkî werte fîno ta, pîrî ra na dua cêrêne gêno:

„Halah halah!
Wayîrê Selmanî
Milkê Silêmanî
Korî bê mewranî
Zûhûr bikero Mehdîyê wayîrê zamanî
Şa bê Desûdî Îmamî.
Meydanê ewlîyan de xizmeta to bîye tamam, ti xizmeta xo ra şefat bivînê.“

Pîr vano: „Mûmîn rê sefa, munkurî rê cefa. Sefayê ehlheqan rê hû!“ û cemat rehet nîşeno ro.

Qûrbane tekbrkerdene

Cem morkerdene ra tepîya, qûrbane tekbr kenê. Pîr vano: „Gorê usilê ma, qûrbane candê tekbr bena. Ma nêzanîme ke qûrbane tekbr bîya, ya kî nê. Gunî (ganî) ma qûrbane tekbr bikerîme.“ (¹⁷)
Naye ser ro, qûrbancî û loqmecîyî tayê goşt û nîyaz kerd lengerîye, ameyî huzbarê pîrî de dare vindetî. Pîrî dest kerd ci:

„Bi nameyê Heqî, hala hala!
Qûrbana Xelîfî
Fermanê Celîlî
Delîlê Cebraîlî
Îtîatê Îsmailî
Alahû ekber, Alahû ekber, Alahû ekber, velîlalahû hemd.

Bi nameyê Heqî, hala hala!
Qûrbana Xelîfî
Fermanê Celîlî
Delîlê Cebraîlî
Îtîatê Îsmailî
Alahû ekber, Alahû ekber, Alahû ekber, velîlalahû hemd.

Bi nameyê Heqî, hala hala!

¹⁵ Ateîst

¹⁶ Pîrî na dua bi trikî dê. Mi çarnê re kirmanckî. -ÇK

¹⁷ Dewa ma de, qûrbane tevdîrkerdene: Linganê qûrbane şunê, wayîrê çeyî teba zav-zêçê xo ra ênê dîdarê pîrî. Linga qûrbane a raştâ verêne heyan duştê goşê raştî keno berz , vindeno. Pîr bi dua aye tevdîr keno. Hona benê sere birnenê. Qûrbane seba ke tevdîr bîya, cira çivîkê goşt nêwerîno.

Qûrbana Xelîfî
Fermanê Celîlî
Delîlê Cebraîlî
Îtîatê Îsmaîlî
Alahû ekber, Alahû ekber, Alahû ekber, velîlalahû hemd.
Sûpan Alahû îlahla mûtameden resûlûhlah, velîlalahû hemd.“

Pîr na dua dano qûrbancî û loqmecîyî:

„Qûrbana şima dergahê Heqî de qebûl bo.
Loqmeyê şima hêçê meşoro.
Xizmet û azeta şima qebûl bo.
Raştîyê rê hû! Mûmîn rê ya Elî!“

Qûrbancî û nîyazcî, duaye ra tepîya sijde benê. Goştê qûrbane û nîyazî benê, kenê werteyê goştî û nîyazî, peyco kenê vila.

Sazcîyî tîya de na deysa qûrbane vanê ⁽¹⁸⁾

Aqil nêşono ser kar-barê Heqî
Mehemed -Elî rê amê na qûrbane
Ez bibî qûrbane to nûrê qûdretî
Hesen-Wusênî rê amê na qûrbane

Ez destê Îmam Zeynelî de bîya
Dostê Mehemed Bakirî de bîya
Edi postê Caferê Sadiqî de bîya
Mûsa Kazim Rizayî rê amê na qûrbane

Nûrê Mehemed Takî de bîya
Edi sirê Alîyê Nakî de bîya
Dara Hesen el-Askerî de bîya
Mehemed Mehdî rê amê na qûrbane

Eslê Şahê Merdan guruh Nacîye
Raşte ra giredaye yo serê na raye
Serêde reyê deynê talibî ya qûrbane
Mehemed Mistefayî rê amê na qûrbane

Tarîqate ra biresê heqîqete
Kinca cenetî rafîyê re cenet alayî
Bivînê rîyê Mehemed -Elîyî
Eşqê elheqan rê amê na qûrbane

Pîr Sultan a, her can zano naye
Şah Hatay a, her can zano naye
Erkanan ramit ser qûrbane
Nenûg tezbî yo, gonî kî mercane
Desûdi Îmaman rê amê na qûrbane

Pîr, deysa ra tepîya na dua cêrêne waneno:

¹⁸ Sazcîyan na deysa bi tirkî wende. Mî çarnê re kirmanckî. -ÇK.

„Hala hala! Xêrî fet bê, şerî def bê, munkurî mat bê, mûnafiqî berbat bê, mûmînî haydar bê, zereyî şa bê. Raştîyê re hû! Mûmîn rê ya Elî!“⁽¹⁹⁾

Awe

Awdayox awe ano verê pîrî. Pîr, na awe ser ro duaya cêrêne waneno. Awdayox duaye ra tepîya, aye beno keno werteyê awa bîne, peyco cematî ra keno vila.

„Bi nameyê Heqî, hala hala!

Seba Ahmedê Kerarî awdayox a, ya Wusên! Seba Selmanê Pakî, seba têşan şehîdbîyoxan û çim-zereyê xo awe de mendoxan, seba desûçar⁽²⁰⁾ masûmanê pakan awdayox a. Ya Wusên, ma bike bokê keremê xo. Ya Wusên, bi eşqê to şimitoxan rê bike aw-heyate. Ya Wusên, naletî şêro to qestkerdoxan rê. Ya Wusên, têşan şehîdbîyayoxan rê, çimê xo awe de mendoxan rê bike aw-heyate. Ya Wusên, hala hala kerdoxan dergahê xo ra marûm mekerê.

Ya Wusên, ez awdayox a, awdayox. Ya Wuseyîn ez awdayox a, eşqê Desûdi Îmaman û desûçar (çarês) masûmanê pakan rê, ya Wusên!“⁽²¹⁾

Tîya de Dewrêş Îsmaîl dest keno ci, deyşa xo ya cêrêne bi kirmanckî vano:

La-lawo de san o de san o
Pîrê ma ma rê de mêyman
Pîrê mi kurês o de kurês o
Hem pîr o hem dewrês o
Mi xo esto eteg û pêso
Êndî berxanê mi ser de rew bireso

Kesê ma çînî yo de çînî yo
Dar û bûdax re ma birîyo
Duzginî ma caverdayîme de sîyo
Serê Hênîyê Xizirî ra mi xo rê dîyo⁽²²⁾

Duzgin vanê kemerê to berz o
Asparê to êno çiqas bi lerz o
Ez ama lêweyê to rica û dîlegî
Ti ma dergahê xo ra de meerzo
Duzgin Duzgin ti wayîrê ma wa
Ma rê wayîrîye bikerê, qet kesî bêwayîr mekerê

Duzgin vanê kemerê to bi vamî⁽²³⁾
Eskerê to êno bi lekan û gamî
Duzgin ti ma kena bavokê kamî?
De wayî de wayî de wayî wayî!
Kesê ma çînî yo de çînî yo
Dar û bûdax re ma birîyo

¹⁹ Pîrî na dua bi tirkî wende. Mi çarnê re kirmanckî. -ÇK.

²⁰ Desûçar domanê îmaman şehîd bîyê. Înan ra desûçar masûmê pakî vajînê. Ê ki na yê:

“Lajê îmam Alîyî, Mehemed Ekber: Lajê îmam Hesenî, Abdûlah (Evdilah); Lajê îmam Wusênî, Abdûlah Alîasger; Lajê îmam Zeynel Abîdînî, Wusên; Lajê îmam Zeynelî, Qasim; Lajê îmam Mehemed Bakirî; ?; Lajê îmam Caferê Sadiqî, Abdûlah; Lajê îmam Caferê Sadiqî, Yûyilhadî; Lajê îmam Mûsayê Kazimî, Salîh; Lajê îmam Mûsayê Kazimî, Teyîb: Lajê îmam Mehemedê Takî, Cafer; Lajê îmam Hesen al-Askerî, Cafer; Lajê îmam Hesen al-Askerî, Qasim.“

²¹ Pîrê Sêydalî na dua bi tirkî wende. Mi çarnê re kirmanckî. -ÇK.

²² Hênîyê Xizirî, dewa Tekmanî Gedîkîye de nameyê ziyare yo.

²³ Bademe

Duzgin vanê kemerê to bi lêyî
Eskerê to xo sanito têpeyî
Ma rê wayîrîye bikero tabûrê Hemê Sêyî
De wayî de wayî de wayî wayî!
Wayîrê mi kurês o de kurês o
Hem pîr o, hem dewrês o
Mi dest esto bi eteg û pêso

Dewrêş Doxan dest pêkeno deyšêde xo ya bîne bi kirmanckî vano:

Cêrê çêwû vanê çifte hêgayî
Te de nîştê ro çifte Babayî
Ma rê wayîr vejîyê Quriz Babayî ⁽²⁴⁾
Car îmdadê ma de bê ya Alî, Alî, Alî

Vanê san o waxtê ca û qonaxan o
Pîrê mi amo emso cem gire dano
Bi îzna Duzginî ma ra juya xêre vano
Car îmdadê ma de bê ya Alî, Alî, Alî

Kemerê Duzginî ase û berz o
Cira vaze Duzgin reyê xeyme xoser de berzo
Nîfaq koto Dêrsim, bêro meverdo
Car îmdadê ma de bê ya Alî, Alî, Alî

Birê Seyîde bîyo ke daro giran o
Ju pezika xo kî kes nêdano
Goşkar Baba halê ma sima ra eyan o ⁽²⁵⁾
Car îmdadê ma de bê ya Alî, Alî, Alî

Vanê san o waxtê ca û qonaxan o
Hewsê Dewrês Şenî dewe ra yan o ⁽²⁶⁾
Dewrês Qemer halê mi sima ra eyan o
Car îmdadê ma de bê ya Alî, Alî, Alî

Dua qedênayena cemî

Tîya de cemat têvter bi na duaya cêrene êno sijde. Na dua, duaya qedenayena cemî ya.

„Hala hala! Şanê ma bi xêr bo, xêrên ma fet bê, şerên ma def bê, pinevizikî mat bê, anisî perîşan bê, mûmînî şa bê. (tîya de cemat “Hala hala!” vano)

Ma şefatê Mehemed -Elî ra, dîdarê Hz.Wusênî ra marûm memanîme. (tîya de cemat “Hala hala!” vano)

Derdanê ma rê derman, qelbanê ma rê îman, nêweşanê ma rê şîfa, kesê comerdî bokê namerdî mekerê ya Heq! (tîya de cemat “Hala hala!” vano)

Asmên ra rama bi xêre, herd ra hîr û berên bi xêr bidê. (tîya de cemat “Hala hala!” vano)

²⁴ Dewa Tekmanî Mergezere de nameyê zîyarê yo.

²⁵ Dewa Goşkarî de (Gimgim de) nameyê zîyarê yo.

²⁶ Dewrês Şen, dewa Tekmanî Mergezere de gorna elheqê ya.

Ziwan ma ra, hîmete elheqan ra, Hezretê Xizirî ra, Seyîd Mahmûd Heyranî ra, Hecî Bektaşê Welî ra, elheqanê bînan ra, nûrê Pêxamberî, keremê Elî, gulbangê Mehemedî-Elî, bi raştîya demê elheqan rê hû! Ya Heq, ya Mehemed, ya Elî!“ (27)

Gezikî, gezikî hîrê reyî fino re werte ra û têt „Ya Heq, ya Mehemed, ya Elî!“ vano.

Pîr, dua xizmeta gezikîyî kî dano ci:

„Hala hala! Heq, Mehemed, Elî, Duzgin, Xizir, Kureş xizmeta to qebûl bikero. Raştîyê rê hu! Mûmîn rê ya Elî!“

Gezikî, dua ra tepîya sijdeyê herdî beno, keleyê xo re ci birneno, şono.

Pîr gêreno re cematî vano:

„Kamî ke çetinîye dîya, dîdarî bivîno. Her kes xizmeta xo ra şefat bivîno, bireso şefatê elheqan. Her kes rehet ronîšo.“

Cemat zanîyan ra êno war, rehet nîşeno ro. Naye ra tepîya loqmecî êno werte û bi vengêde berz vano:

„Ravê Heq îlahî vajîme. Amê meydan loqmeyê Heqî. Hû, destûr vajîme, biwerîme. Alah, eywalah, hîmet pîrî ra!“ (28)

Pîr vano:

„Hala hala! Sifreyê şima sifreyê Qemberî bo. Loqmeyê şima qebûl bo, qida û belayî rê mertal bo. Dergah û dîwanê Heqî de, Elî û Mehemedî de qeyd û qebûl bo. Xizmet-azeta şima dergah de qebûl bo. Heq, Mehemed, Elî şima rê yarmetkar bo. Demê elheqanrê hû! Ya Elî!“ (29)

Na duaye ra tepîya, goştê qûrbane, nîyaz û awa awdayoxî kenê vila. Pîr vano:

„Kamî ke awe şimite ‘Royê eşqê şehîdan rê, kamo ke awe înan rê mûnasib nêdîya, nalet re înan bo` vajê, hona bişimê, rind beno.“

Vilakerdena qûrbane û nîyazî ra tepîya, loqmecî êno meydan û bi vengêde berz hîrê reyî nîya vano:

„Destê mi de çîno tuxt-terezî
Cematî ra kerd vila Heqnîyazî
Her kes qedeyê xo rê bî razî?“

Cemat ke razî bo, ganî her kes bi vengode berz „Razî, razî!“ vano.

Naye ser, pîr vano:

„Heq xizmeta sima bikero qebûl, miradê sima bikero“ û parîyê dano kesêde nêzdîyê xo, vano:
„Loqmeyê Şahî bo. Şah meşîya!“ O kes destê pîrî lew keno, loqmeyî gêno, weno. Naye ra tepîya cemat dest keno ci, werd weno.

Dua sifreyî

Werdene ra tepîya, pîr na dua dano sifreyî:

„Bi nameyê Heqî, hala hala!

²⁷ Pîrî na dua bi tirkî wende. Mî çarnê re kirmanckî. -ÇK.

²⁸ Pîrê Sêydalî na bi tirkî mi ra vate, mi kî çarnê re kirmanckî. -ÇK.

²⁹ Na dua bi tirkî amê wendene. Mî çarnê re kirmanckî. -ÇK.

Nîmetê Celîlî
Bereketê Îbrahîm Xelîlî
Şefatê Resûlî
Hîdayetê Elî
Hîmetê Hecî Bektaşî Welî
Xizmeta Hezretê Xizirî
No şî ganîyê xo bêro!
Mehemed-Elî miradê şîma bikero!
Qûdret de hon bo !
Cenet de taham bo!
Werdoxî rê helal bo!
Dayoxî rê delîl bo!
Derdan rê darû û derman bo!
Zerîyan rê îman, nêweşan rê şîfa bo !
Nîyaz û qûrbana şîma bi hîmetê elheqan dergahê Heqî de qebûl bo !
Raştîyê rê hû! Mûmîn rê ya Elî!“⁽³⁰⁾

Sifreyî ra dime, dare

Verê loqmeyê Şahî, kamî ke morê fekê xo şikito, pîr înan vazneno re dare. Sûcanê giranan de, lêweyê eyî kesî de misayib, bira, hogirên xo kî têy vazenê re dare.

Têkaleke de benê rêz û bi tempo ge ginenê linga çepe ser, ge ginenê linga raşte ser ro, fênda hêlaneke ênê-şonê. Pir vano:

„Raya ma de «Destî rê, zonî rê, mîya xo rê wayîr be ! » vajîno. To çira verê destûrê loqmeyê Şahî, xo pêneguret, qûrbane û nîyazî ra werd?“ perseno. Eke nanwerdox pîr û cematî îqna mekero, ceza re ci birîna. Cemat bi vatena „Pîr comerd o“ yî, efe ya kî cezayêde sivikê rê mêldar o... Peyco bi rizayîya pîr û cematî, ceza re ci birîna.

Pîr, dua cêrêne dano kesanê dare ra:

„Dara şîma raya Elî-Mehemedî de qebûl bo. Heq xêrê xo bido!“

Cem îta de qedîya.

Çeko Kocadag

Berlin, Çele 1997

³⁰ Pîrê Sêydalî na dua bi tirkî wende. Mi çarnê re kirmanckî. -ÇK.